

Дзяржаўная ўстанова культуры
«Дрыбінская бібліятэчная сетка»
Дрыбінская цэнтральная раённая бібліятэка
Адзел бібліятэчнага маркетынга і рэкламы

2016 - Год культуры

Культура пачынаецца з кнігі

Метадычныя рэкамендацыі

АБВГД
Дж Дз
ЕЁЖЗ
ЙКЛ
МНОПРСТ
У У
ФХЦЧШ
, (амерыка)
ЫЬЭЮЯ

Дзяржаўная ўстанова культуры
«Дрыбінская бібліятэчная сетка»
Дрыбінская цэнтральная раённая бібліятэка
Аддзел бібліятэчнага маркетынгу і рэкламы

2016 - Год культуры

Культура пачынаецца з кнігі

Метадычныя рэкамендацыі
да Года культуры

Дрыбін 2016

Культура пачынаецца з кнігі : метадычныя рэкамендацыі да Года культуры / Дзяржаўная ўстанова культуры «Дрыбінская бібліятэчная сетка», Дрыбінская цэнтральная раённая бібліятэка, Адзел бібліятэчнага маркетынга і рэкламы; складальнік Л.В. Дзімідава; рэдактар М.А. Сакалова, дызайн вокладкі Н.А. Барбачко.
- Дрыбін, 2016. - 29 с.

Культура беларусаў сыходзіць сваімі каранямі ў глыбокую старажытнасць. У ёй заключаны каласальныя духоўныя багацці, якія адлюстроўваюць маральнае, эстэтычнае, інтэлектуальнае быццё беларускага народа.

У адпаведнасці з Указам «Аб аб'яўленні 2016 года Годам культуры», падпісаным Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь, 2016 год у Беларусі аб'яўлены Годам культуры. Афіцыйны старт Году культуры быў дадзены 12 студзеня 2016 г. пры ўручэнні прэмій «За духоўнае адраджэнне» і спецыяльных прэмій Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь дзеячам культуры і мастацтва Рэспублікі Беларусь. У час уручэння ўзнагарод Кіраўнік дзяржавы падкрэсліў, што менавіта згуртаванасць нацыі вакол сапраўдных стваральных каштоўнасцей з'яўляецца гарантыяй захавання культуры і прагрэсу, духоўнага здароўя і дабрабыту.

Бібліятэкі з'яўляюцца адным з важных кампанентаў культуры сучаснага грамадства, бо яны захоўваюць культурныя каштоўнасці ў выглядзе рукапісаў, твораў друку, аўдыё- і відэадакументаў. Бібліятэкі распаўсюджваюць гэтую частку нацыянальнага здабытку, прапаноўваюць яе для чытання членам грамадства.

Метадычныя рэкамендацыі складзены для аказання практычнай дапамогі бібліятэкарам у арганізацыі работы ў Год культуры. Дапаможнік уключае прыкладны пералік форм і назваў мерапрыемстваў да Года культуры, рэкамендацыйны спіс «Што чытаць пра Год культуры?», спіс інтэрнет-крыніц «У дапамогу спецыялісту». Тэарэтычную частку гарманічна дапаўняюць дадаткі, дзе ў якасці узораў прыведзены сцэнарыі масавых мерапрыемстваў і даты культурных падзей Дрыбіншчыны.

ЗМЕСТ

Уводзіны	6
Дзяржаўная палітыка ў галіне культуры.....	7
Формы і назвы мерапрыемстваў, звязаных з годам культуры ў Беларусі	9
Заклучэнне	13
Дадатак 1. Даты культурных падзей Дрыбінскага раёна на 2016 год	14
Дадатак 2. Літаратурная гадзіна «Далучыся да роднага слова»	15
Дадатак 3. Гадзіна беларускай культуры «Беларуская кухня»	18
Дадатак 4. Інтэрактыўная гульня «Мая Радзіма - Беларусь»	21
Рэкамендацыйны спіс «Што пачытаць пра Год культуры?»	25
Спіс інтэрнет-крыніц «У дапамогу бібліятэкарам»	27

УВОДЗІНЫ

У кожнай бібліятэцы, нават самай маленькай, будуць адзначаць Год культуры ў Беларусі. Здаецца, што тут складанага? Усё лёгка і проста. Але вось шырыня ахопу тэмы - уражвае. Што канкрэтна ўключаць і ў якой форме праводзіць мерапрыемствы да Года культуры? Што ж можа ўваходзіць або што адносіцца да Года культуры? Што такое «культура»? Такія пытанні паўстаюць перад намі.

Культура (ад лац. *Cultura*, ад дзеяслова *colo, colere* - вырошчванне, пазней - выхаванне, адукацыя, развіццё, шанаванне) - сукупнасць створаных чалавекам у ходзе яго дзейнасці і спецыфічных для яго жыццёвых формаў, а таксама сам працэс іх стварэння і вытворчасці. У гэтым сэнсе паняцце культуры, у адрозненне ад паняцця прыроды, характарызуе свет чалавека і ўключае ў сябе каштоўнасці і нормы, вераванні і абрады, веды і ўменні, звычаі і ўстанаўленні, мову і мастацтва і г.д.

Розныя тыпы культуры характарызуюць пэўныя гістарычныя эпохі (антычная культура), канкрэтныя грамадства, народнасці і нацыі (культура майя), а таксама спецыфічныя сферы дзейнасці (культура працы, палітычная культура, мастацкая культура). Як бачым, паняцце «культура» - шматзначнае, у шырокім сэнсе слова сюды можна аднесці і праваслаўную, маральную культуру.

Прыгадаем Рэспубліканскі план мерапрыемстваў па правядзенні Года культуры, зацверджаны пастановай Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь ад 25.01.2016 № 51, які ўключае наступныя раздзелы: палітычная культура; выхаванне патрыятычнай самасвядомасці грамадзян; эканамічная і прававая культура; фарміраванне светапогляду і маральных якасцей моладзі; духоўная культура; мастацкая творчасць; вытворчая і экалагічная культура; навядзенне парадку на зямлі; культура здаровага ладу жыцця, побыту, чалавечых і сямейных адносін і інш.

Толькі адзін іх пералік сведчыць аб разуменні дзяржавай важнасці культуры ва ўсіх яе праявах для грамадства і грунтоўным падыходзе да святкавання Года культуры.

Думаецца, што бібліятэкарам, у першую чаргу, трэба адштурхоўвацца ад таго, што нам бліжэй і што з'яўляецца, так бы мовіць, «нашым хлебам». На наш погляд, дзейнасць бібліятэк у Год культуры будзе праходзіць па наступных напрамках: літаратура, мастацтва (усе яго віды: выяўленчае мастацтва, архітэктура, скульптура, музыка, тэатр, дэкаратыўна-прыкладное мастацтва, цырк, кіно, балет і г.д.), мовазнаўства і літаратуразнаўства, фальклор, народныя промыслы, традыцыі і абрады.

З мэтай аказання дапамогі пры планаванні і арганізацыі працы ў бібліятэцы і складзены гэты дапаможнік.

ДЗЯРЖАЎНАЯ ПАЛІТЫКА Ў ГАЛІНЕ КУЛЬТУРЫ

Дзяржаўная культурная палітыка грунтуецца на прызнанні культуры адным з галоўных фактараў самабытнасці беларускага народа, іншых нацыянальных супольнасцяў, якія пражываюць у Беларусі, пераемнасці пакаленняў, а таксама ў якасці асновы развіцця і самарэалізацыі асобы, адукацыі і выхавання дзяцей і моладзі.

Асноўнымі мэтамі дзяржаўнай палітыкі ў галіне культуры з'яўляюцца:

- забеспячэнне і абарона канстытуцыйнага права кожнага на ўдзел у культурным жыцці;
- усталяванне гарантый свабоды мастацкай творчасці і іншай творчай дзейнасці;
- садзейнічанне захаванню, развіццю і распаўсюджванню культуры на карысць інтарэсаў чалавека і грамадства;
- сацыяльная абарона работнікаў культуры і творчых работнікаў;
- абарона грамадскай маралі, зацвярджэнне гуманістычных ідэй і высокіх маральных пачаткаў у грамадскім жыцці;
- развіццё міжнароднага супрацоўніцтва ў галіне культуры.

Прыярытэтамі дзяржаўнай палітыкі ў галіне культуры з'яўляюцца:

- захаванне, развіццё і распаўсюджванне беларускай нацыянальнай культуры і мовы;
- стварэнне, распаўсюджванне і папулярызацыя твораў мастацкай літаратуры і мастацтва для дзяцей і моладзі;
- стварэнне ўмоў для эстэтычнага выхавання дзяцей і моладзі;
- папулярызацыя класічных твораў мастацкай літаратуры і мастацтва, іншых эстэтычных і маральных каштоўнасцей айчынай і сусветнай культуры;
- забеспячэнне функцыянавання і развіцця культуры ў сельскай мясцовасці.

Рэгуляванне і кіраванне ў сферы культуры ажыццяўляюць дзяржаўныя органы, якія ў адпаведнасці са сваёй кампетэнцыяй фарміруюць і рэалізуюць палітыку ў сферы культуры.

28 снежня 2015 года Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь падпісаў Указ № 522 «Аб аб'яўленні 2016 года годам культуры».

Указ прыняты ў мэтах аб'яднання інтэлектуальных і духоўных сіл грамадства для вырашэння задач сацыяльна-эканамічнага развіцця краіны, захавання гісторыка-культурнай спадчыны, развіцця народных традыцый, а таксама падтрымкі творчых ініцыятыў.

Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь сумесна з аблвыканкамамі і Мінскім гарвыканкамам распрацаваў і зацвердзіў рэспубліканскі План мерапрыемстваў па правядзенні ў 2016 годзе года культуры, які закранае ўсе сферы жыццядзейнасці (культуру вытворчасці і земляробства, культуру сямейных адносін і побыту, культуру ўладкавання населеных пунктаў і г.д.).

2016 год - год знамянальных дат у гісторыі нашай краіны, юбілеяў шырока вядомых у Беларусі і за мяжой дзеячаў айчынай культуры - Максіма Багдановіча (нар. 9 снежня 1891 года), Кандрата Крапівы (нар. 5 сакавіка 1896 г.), Івана Шамякіна (нар. 30. студзеня 1921 г.), Івана Мележа (нар. 8 лютага 1921 г.), Уладзіміра Мулявіна (нар. 12 студзеня 1941 г.). Набліжаецца і яшчэ адна выдатная дата - 500-годдзе выхаду першай кнігі Францыска Скарыны (2017 год). Неабходна, каб гэтыя падзеі набылі шырокае грамадскае гучанне, а імёны юбіляраў сталі арыенцірам для сучаснай моладзі.

Сёння для ўсёй сферы культуры на першы план выходзіць задача больш эфектыўнага выкарыстання дзяржаўных сродкаў, якія ўкладаюцца ў яе развіццё. Пагэтану выпрацоўваюцца дакладныя падыходы да стварэння аптымальнай структуры галіны. У прыватнасці, фарміруецца сетка арганізацый культуры, здольных максімальна забяспечыць насельніцтва краіны (аж да самых маленькіх сельскіх населеных пунктаў) якаснымі паслугамі, у тым ліку з выкарыстаннем нестацыянарных форм культурнага абслугоўвання і новых інфармацыйных тэхналогій.

У 2016 годзе ў Беларусі будзе прыняты першы і адзіны ў свеце **Кодэкс аб культуры**. Гэты дакумент 3 снежня 2015 годзе быў узгоднены дэпутатамі Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь. Кодэкс накіраваны на павышэнне якасці дзяржаўнага рэгулявання ў сферы культуры, стварэнне максімальна спрыяльных умоў для задавальнення духоўных патрэб чалавека. Пры гэтым, любы жадаючы мае магчымасць азнаёміцца і прыняць удзел у абмеркаванні Кодэкса на сайце Прававога форуму Беларусі (www.forumpravo.by), у раздзеле «Абмеркаванне праектаў НПА».

Прыгадаем, у чым канкрэтна заключаецца рэалізацыя дзяржаўнай палітыкі ў сферы культуры. У Рэспубліцы Беларусь дынамічнае развіццё атрымалі ўсе галоўныя кампаненты нацыянальнай культуры:

- гісторыка-культурная спадчына;
- прафесійнае мастацтва;
- традыцыйная народная творчасць;
- клубная дзейнасць;
- бібліятэчнае і музейная справа;
- сфера кінематаграфіі.

У краіне дзейнічаюць **законы**, якія рэгламентуюць грамадскія адносіны ў сферы культуры:

- Аб культуры ў Рэспубліцы Беларусь;
- Аб ахове гісторыка-культурнай спадчыны;
- Аб бібліятэчнай справе;
- Аб музеях і музейным фондзе;
- Аб народным мастацтве, народных промыслах (рамёствах);
- Аб творчых саюзах і творчых работніках;
- Аб кінематаграфіі.

Важнымі стымуламі развіцця культуры Беларусі сталі стварэнне і дзейнасць фонду Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па падтрымцы культуры і мастацтва і спецыяльнага фонду Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па падтрымцы таленавітай моладзі. Штогод праходзіць ўручэнне прэмій Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь «За духоўнае адраджэнне» і спецыяльных прэмій дзеячам культуры і мастацтва.

Рэспубліка Беларусь прадстаўлена нацыянальнымі праектамі ў прэстыжным спісе сусветнай спадчыны ЮНЕСКА - Мірскім і Нясвіжскім замкамі, Геадэзічнай дугой Струвэ. Нематэрыяльная спадчына прадстаўлена абрадам «Калядныя цары». Урадам прапанаваныя яшчэ каля 10 аб'ектаў кандыдатаў для ўнясення ў спіс сусветнай спадчыны, сярод якіх: Аўгустоўскі канал XIX стагоддзя, Камянецкая вежа (1271-1288 гг.), Сафійскі сабор у г. Полацку (1030-1060 гг.), а таксама рамяство дрыбінскіх майстроў - «Шапавальства».

Год культуры закліканы стаць часам выхаду на новы ўзровень стратэгічнага асэнсавання задач дзяржаўнай культурнай палітыкі, распрацоўкі асноў развіцця духоўнай культуры Беларусі на доўгатэрміновую перспектыву.

Спадзяёмся, што Год культуры надасць беларусам новыя творчыя сілы, веды, стваральную энергію, якія дадуць магчымасць паспяхова развіваць эканоміку, палітыку і сацыяльную сферу. Мерапрыемствы ў сферы культуры прызначаны і для духоўнага развіцця асобы, павінны дапамагчы правесці пераацэнку некаторымі грамадзянамі сваіх жыццёвых прыярытэтаў. Без правядзення дзяржаўнай культурнай палітыкі немагчымыя кансалідацыя і дынамічнае развіццё грамадства. Толькі так мы здолеем зберагчы сваю багатую матэрыяльную і духоўную культуру, высокія маральныя ідэалы, сваю славянскую ідэнтычнасць.

ФОРМЫ І НАЗВЫ МЕРАПРЫЕМСТВАЎ, ЗВ'ЯЗАНЫХ З ГОДАМ КУЛЬТУРЫ Ў БЕЛАРУСІ

Бібліятэкараў цікавіць, якімі мерапрыемствамі можна адзначыць Год культуры ў сваёй бібліятэцы. Яшчэ М.К. Рэрых сказаў: «Если мы мыслим о Культуре, это уже значит – мы мыслим и о Красоте, и о Книге как о создании прекрасном». Культура краіны непадзельная з кнігай і бібліятэкай. Такім чынам... У Год культуры ў бібліятэцы можна арганізаваць:

Адукацыйныя гульні для дзяцей і дарослых: «Вясёлая граматыка», «Займальная стылістыка», «Давай адкрыем слоўнікі»

Анкетаванне «Як вы ставіцеся да брыдкаслоўя?»

Бібліяграфічны калейдаскоп «Гісторыя беларускай культуры ў асобах, падзеях, фактах»

Бібліявеснік «Сцяжынкамі майстэрства: у гасцях у дзеячоў культуры і мастацтва», «Беларуская кніга па ўсяму свету»

Бібліярынгі: «Тайны народнай песні», «Як правільна па-беларуску?», «Наш дар бяспечны - родная мова»

Бібліятэчны ўрок «Слоўнік раскрывае сакрэты» (да Міжнароднага дня роднай мовы)

Вечар-вернісаж «Любімы час года ў жывапісу і вершах», «Галерэя зорак беларускай культуры (мастацтва, літаратуры)»

Вечар віртуальнага падарожжа «Знаёмцеся: яны прадстаўляюць беларускую культуру» (пра пісьменнікаў і дзеячаў мастацтва)

(<http://www.belarus.by/ru/about-belarus/famous-belarusians>)

Вечар-прызнанне «Сустрэча з кнігай, як першае каханне», «Любоў да кнігі - ад матулі ў спадчыну»

Вечар-прэзентацыю «Культура нас аб'ядноўвае» (мясцовыя дзеячы мастацтва і культуры прадстаўляюць сваю творчасць)

Вечар-сустрэчу з дзеячамі мастацтва і культуры (літаратуры) «Шчодрая талентамі родная старонка»

Віктарыны: «Жывое слова беларускае», «Трапнае беларускае слова», «А ў народзе кажуць...»

Віртуальны «ваяж» «Часопісная проза і паэзія сёння» (па сайтах часопісаў і газет)

Вусны часопіс «Фарбы роднай мовы», «Гісторыя развіцця мовы - гісторыя развіцця народа»

Гадзіну беларускай культуры «Звычаі і традыцыі беларусаў», «Скарбы беларускай літаратуры», «Культура беларускага замежжа», «Культура Беларусі», «Чароўная крынічка народа», «Крыніцы беларускай культуры»

Гадзіну дыялогавых зносін «Беларуская мова на зломе эпох»

Гадзіну інфармацыі «Год культуры крочыць па краіне» (падзеі культурнага жыцця Беларусі)

Гадзіну кніжнай мудрасці «Праз кнігу - да добра і святла!» (да Дня беларускага пісьменства)

Гадзіну пазнання «Падарожжа ў краіну славянскай азбукі», «Ад аза да іжыцы», «Усё пачалося з табліцы, світка, бяросты»

Гадзіну (вечар) роднай мовы «Беларуская культура і пісьменнасць», «Слова жывое, роднае, гаворкае...», «Далучыць да роднага слова», «Размаўляй са мной па-беларуску!», «Жывая спадчына», «Беларус, роднай мовы сваёй не цурайся!»

Гадзіну-споведзь «Не пісаць - для мяне значыць - не жыць» (сустрэча з пісьменнікам)

Гістарычны калейдаскоп з наведваннем мясцовага музея «Памяць народная захоўвае» (да Міжнароднага дня музеяў)

Гістарычны экскурс «Кніга як з'ява культуры» (пра ўзнікненне пісьменства і з'яўленне кнігі, яе афармленне)

Гутарку-дайвінг, вечар-дайвінг «Свет славянскага паганства», «Прымхі і забабоны беларусаў», «Культура старажытных славян»

Гутарку-дыялог «Зразумей мяне правільна» (правілы паводзін у грамадскіх месцах і культурная гаворка, тэсты на веданне норм і правілаў вымаўлення)

Гутарку-загадку «Самая незвычайная літара беларускай мовы» (пра літару «Ў»)

Гутарку пра гістарычныя і памятныя месцы горада/раёна «Помнікі культуры - здабытак дрыбінчан»

Дзень беларускай культуры «Традыцыйная мастацкая культура беларусаў», «Вытокі духоўнага адраджэння», «Беларусь у абрадах і казках», «Каб жыла культура продкаў», «Жывая вада бацькоўскіх крыніц»

Дзень беларускай літаратуры «Межаў няма для крылатага слова», «Беларускія пісьменнікі-юбіляры 2016 года», «Шэдэўры беларускага слова», «Чытаем кнігі роднай краіны», «Чытаем разам па-беларуску!», «Культура пачынаецца з кнігі»

Дзень бібліяграфіі «Фальклорная азбука», «Край, у якім я живу», «У святле фальклорных вытокаў»

Дзень інфармацыі «Свет беларускага фальклору», «Назвы зямлі беларускай», «Памяць народа ў кніжнай культуры»

Дзень краязнаўчай бібліяграфіі «Імёны пісьменнікаў - на карце нашага раёна (вобласці)», «Літаратурныя сустрэчы ў правінцы»

Дзень культуры раёна (горада, вобласці) «Россып талентаў народных», «Багата зямля наша талентамі», «Таленты ў горадзе жывуць», «Роднаму краю гімны спяваю!»

Інтэлект-рынг «Ці ведаеце вы беларускую культуру?» (...культуру свайго горада/раёна»

Інтэлектуальныя гульні: «У краіне беларускай мовы», «Роднае слова, родная гаворка», «Скарбніца мудрасці - беларуская прыказка», «Не сілай, а розумам», «Магілёўская даўніна ў пытаннях і адказах», «Што пелі бабулі за пралкай?»

Інфарм-кур'ер «Лепшыя кнігі Беларусі», «Новыя кнігі чакаюць сустрэч з чытачамі», «Мерыдыян імён і цікавых твораў»

Краязнаўчы вечар-рэспект «Ёсць на Беларусі куток, мілы сэрцу гарадок» (творчасць мясцовых аўтараў)

Краязнаўчы вечар-сустрэчу «Ёсць паэты на Дрыбінскай старонцы з душой крынічнай чысціні...»

Культурна-асветніцкі вечар «Святло беларускай культуры» (пра беларускіх дзеячоў - падзвіжнікаў культуры)

Лінгва-вечар-прызнанне «Я - паланёны родным словам», «Які ж гэта цуд - мова мая!»

Літаратурна-мастацкі альманах «Свет культуры: Літаратура. Жывапіс. Архітэктура»

Літаратурна-мастацкі вечар-рэтрапанараму «Куміры былых часоў»

Літаратурна-мастацкі салон «Жывая крыніца культуры», «Беларусь - мая песня і слова»

Літаратурна-музычную гасцёўню «Песня - душа народа», «І срэбны месяц яркі над роднай зямлёю плыве...», «У культуры края - душа народа»

Літаратурна-музычны вечар-адкрыццё «О, каб ведалі Вы, як пішуцца вершы!» (сустрэча з мясцовым аўтарам)

Літаратурна-пазнавальнае падарожжа «Краіна дзіцячага фальклору» (пацешкі, лічылкі, небыліцы)

Літаратурна-рэкамендацыйны вечар-анонс «Новыя імёны ў сучаснай беларускай літаратуры»

Літаратурна-творчы альманах «Родны край - крыніца творчасці» (у гасцях у мясцовых пісьменнікаў, мастакоў, паэтаў)

Літаратурна-эстэтычны ўрок «У свет прыгажосці праз літаратуру»

Музычна-паэтычны вечар «Пявучая музыка санета», «Раманса трапяткія гукі ...»

Пазнавальна-гульніваю праграма для дзяцей «Падарожжа ў Культураград» (усё пра культуру)

Прэс-віртуальны дайвінг «Часопіс «Роднае слова» запрашае да гутаркі...», «Часопіс «Полымя» прадстаўляе...», «У гасцях у часопіса «Маладосць» і інш.

Рэтра-вечар «Забытыя мелодыі - радасць для душы»

Свята беларускай мовы і культуры «Гучанне музыкі нябёсаў», «Беларуская мова: вядомая і невядомая», «Культура беларускай мовы», «Нам мова продкамі далася»

Свята «чыстага слова» «Чыстае слова. Чыстая гаворка. Чыстая душа»

Урок-пазнанне «Вучыцеся размаўляць па-беларуску!»

Урок-прысвячэнне «Першаасветнікі зямлі беларускай», «Асілкі беларускай культуры»

Фальклорныя вячоркі «Чароўны свет народнай культуры»

Цыкл гутарак, аглядаў: «Экалогія слова - праблема стагоддзя», «Сіндром брыдкаслоўя», «Экалогія душы - чысціня слова», «Культура і этыка зносінаў», «Брыдкаслоўе - гэта духоўная слабасць», «Сіла слова - цудатворная і разбуральная», «Падарожжа ў свет беларускай мовы», «Падарожжа ў дзіўную краіну Слова», «Адвечных кніг жывыя душы»

Цыкл мерапрыемстваў аб беларускай мове: «І мы захаваем цябе, беларуская гаворка!», «Беларуская мова - наша спадчына», «Аб захаванні беларускай мовы - ва ўвесь голас», «У беларускай гаворкі - усё мае роднае», «Урокі роднага слова», «Работа над родным словам», «Словы бываюць розныя», «Каб не забрудзіць ні душу, ні вусны», «Да добра праз слова» і інш.

ЗАКЛЮЧЭННЕ

Сучасныя публічныя бібліятэкі з'яўляюцца важным сацыяльным інстытутам і спрыяюць стварэнню грамадзянскай супольнасці, фарміраванню патрыятызму і грамадзянскасці; пашырэнню сацыякультурнай прасторы чытання; павышэнню адукацыйнага і культурнага ўзроўню насельніцтва; сацыялізацыі людзей, ўключэнню іх у грамадскае і культурнае жыццё.

Такім чынам, бібліятэкі павінны:

- Імкнуцца быць бачнымі ў мясцовай супольнасці.
- Актывізаваць праграмную і праектную дзейнасць, быць абавязковым удзельнікам абласных (раённых) акцый, выступаць ініцыятарамі самастойных прывабных і цікавых для насельніцтва мерапрыемстваў.
- Развіваць сацыяльнае партнёрства, выбудоўваючы яго на ўзаемавыгадных умовах і ўзаемных інтарэсах.
- Больш актыўна прадстаўляць паслугі ў электронным выглядзе, шырэй прадстаўляць бібліятэкі і бібліятэчную дзейнасць у друкаваных і сацыяльных сетках.
- Улічваць патрэбы маладога пакалення, выкарыстоўваць новыя фарматы прасоўвання кнігі і чытання.

Паспяховай і эфектыўнай бібліятэчна-інфармацыйная дзейнасць можа быць пры ўмове абавязковага вывучэння патрэбаў насельніцтва і арыентацыі на іх якаснае задавальненне, што ў сваю чаргу залежыць ад выкарыстання інавацыйных форм і метадаў работы, асабліва інтэрактыўных.

Год культуры ў Беларусі бібліятэкам неабходна выкарыстоўваць як адзін з шанцаў яшчэ раз заявіць пра сябе, паказаць сваю значнасць у соцыуме, прыцягнуць увагу да пытанняў культуры - **гэта асноўная мэта**.

Ва ўмовах сучаснага грамадства многія рысы беларускай культуры сыходзяць у мінулае, а на змену ім прыходзяць новыя, часам запазычаныя і чужыя элементы. Аднак нацыянальная культура Беларусі па-ранейшаму жывая, і зараз робіцца вельмі шмат для яе захавання, у тым ліку і бібліятэкамі. У тым, што бібліятэка, з'яўляючыся адным з кампанентаў культуры, увасабляе ў сабе ўсе яе функцыі, і складаецца яе феномен.

ДАТЫ КУЛЬТУРНЫХ ПАДЗЕЙ
ДРЫБІНСКАГА РАЁНА на 2016 год

Старэйшы з калектываў - народны ансамбль народнай песні «Журавінка» Цемналескага СК адзначае юбілей з даты прысваення звання «народны» - у **1986 годзе (30 год)**

Студзень, красавік, май - **прама-акцыя «Чытаем разам, чытаем услых!»**, прысвечаная юбілеям паэтаў-землякоў (В.Кудлачоў, А.Кананкова, У.Пруднікаў, С.Гаўрусёў)

15 студзеня 2016 года **80 год** з дня нараджэння **Віктара Кудлачова** (1936), паэта, члена Саюза пісьменнікаў Беларусі (1991), урадженца Дрыбінскага р-на (в. Сласцёны)

21 лютага - **Міжнародны дзень роднай мовы**. Адзначаецца ў бібліятэках ДУК «Дрыбінская бібліятэчная сетка»

21 сакавіка 2016 года **Дзень заснавання літаратурна-краязнаўчага музейнага пакоя «Паэтычная зорка маленькай радзімы»** пры Цемналескай бібліятэцы-філіяле (2014 г.). Экспазіцыя прысвечана жыццю і творчасці Н.Д. Кавалёвай

21-26 сакавіка **Тыдзень дзіцячай і юнацкай кнігі** пройдзе ў бібліятэках ДУК «Дрыбінская бібліятэчная сетка» сумесна з установамі адукацыі раёна

5 красавіка 2016 года **80 год** з дня нараджэння **Анастасіі Кананковай** (1936), паэтэсы, шматлікія творы якой прысвечаны Дрыбіншчыне (в.Трылесіна, Дрыбінскі раён)

7 красавіка **праваслаўнае свята «Благовешчанне»** адзначаецца на базе Міхееўскага СДК

25 красавіка 2016 года **75 год** з дня нараджэння **Уладзіміра Пруднікава** (1941), паэта, урадженца Дрыбінскага р-на (в. Кледнявічы)

10 мая 2016 года **85 год** з дня нараджэння **Сцяпана Гаўрусёва** (1931-1988), бел. паэта, крытыка, перакладчыка, члена Саюза пісьменнікаў Беларусі (1955), урадженца Дрыбінскага р-на (в. Нова-Аляксандраўка)

1 чэрвеня 2016 года **Адкрыццё сезона летняга чытання «Лета з кнігай»** адбудзецца ў бібліятэках ДУК «Дрыбінская бібліятэчная сетка» сумесна з устаноўамі адукацыі раёна

19 чэрвеня - **Праваслаўнае свята «Троіца»** адзначаецца на базе Расненскага СДК

20 жніўня 2016 года **VI Рэгіянальны фестываль народнай творчасці, народных промыслаў і рямёстваў «Дрыбінскія таржкі»** (3-я субота жніўня)

15 верасня **Дзень адчыненых дзвярэй** у Дрыбінскай цэнтральнай раённай бібліятэцы

12 лістапада 2016 года **Раённае дзіцячае кінасвята «Жар-птушка»** (2-я субота лістапада)

25 лістапада 2016 года **Дзень валенка** (апошняя пятніца лістапада)

17 снежня - **Абрадавае свята «Варвары»** адбудзецца на базе Цемналескага СК

Дадатак 2

ДАЛУЧЫСЯ да РОДНАГА СЛОВА

Літаратурная гадзіна для дзяцей сярэдняга ўзросту

***Афармленне:** выставы кніг пад назвамі «Пазнаём свет з кнігай», «Зоркі беларускай літаратуры», «Чытаем па-беларуску».*

***Дзеючыя асобы:** вядучы, 2 чытальніка, бабуля Агапка ў нацыянальным беларускім строі.*

Гучыць ціхая беларуская мелодыя.

Чытальнік: Пагавары са мной на мове,
На нашай роднай, не чужой.
Адчуеш ты – у кожным слове
Душа яднаецца з душой.
І сэрца сэрцу адкрывае
Свае духоўныя сады –
Там салаўіны хор спявае,
Там смак крынічнае вады.

.....

Пагавары са мной на мове,
Забудзь на час пра «языкі».
Няхай гучаць у кожным слове
І продкі нашы, і вякі!

(І.Пракаповіч «Пагавары са мной на мове...»)

Вядучы: Яшчэ ў далёкай старажытнасці людзі здабылі агонь, прыручылі жывёлу, навучыліся апрацоўваць зямлю, вырошчваць ураджай, здабываць руду, нафту і вугаль, будаваць масты, вадзіць па марах і акіянах караблі. Буйнейшымі заваёвамі чалавечага розуму ў пазнейшыя часы сталі паравыя машыны, электрычнасць, радыё, самалёты... Вялікім цудам з'явіліся штучныя спадарожнікі Зямлі, касмічныя караблі і выхад чалавека ў космас. Але ўсё гэта стала магчыма дзякуючы таму, што ў людзей з'явілася мова. Менавіта яна і вывела чалавека ў свет розуму.

Роднае слова з'яўляецца адным з самых вялікіх здабыткаў кожнага народа. Яго з пашанай называюць люстэркам культуры, захавальнікам культуры і формай яе існавання. Родная мова з'яўляецца формай існавання і захавання народных традыцый, звычаяў і духоўных скарбаў, спосабам і сродкам развіцця нацыянальнай культуры.

Чытальнік: Песні няхітрай маёй аснова –

Матчына мова, родная мова.

Нібы з гаючай лясной крыніцы.

З мовы вытокаў жадаю напіцца.

Вось загучалі цудоўныя словы:

Ластаўка. любая, ранак вясновы,

Дожджык, каханне, усмешка, дзянніца...

Слова спявае і весяліцца.

Слова смуткуе, марыць, смяецца,

Роднае слова ірвецца ў сэрца.

Песні няхітрай маёй аснова –

Матчына мова, родная мова.

(А.Мазур «Песні няхітрай маёй аснова...»)

Вядучы: Па прапанове Бангладэш, у 1999 годзе ЮНЭСКА аб'явіла 21 лютага – Міжнародным днём роднай мовы. Менавіта ў гэты дзень загінулі пяць студэнтаў, калі абаранялі свае правы вучыцца на роднай мове. Агульная колькасць моў свету дакладна не вызначана. Лічыцца, што жывых моў на Зямлі ад 3 да 5 тысяч і ад 6 да 8 тысяч дыялектаў.

Славянская мова – пятая па распаўсюджанасці на планеце група моў. На іх гаворыць больш за 300 мільёнаў чалавек. Сёння існуе 13 славянскіх нацыянальных літаратурных жывых моў: беларуская, руская, украінская, польская, чэшская і інш.

Чытальнік: Ільняная і жытнёвая. Сялянская.

Баравая ў казачнай красе.

Старажытная. Ты самая славянская.

Светлая, як травы у расе.

Вобразная, вольная, пвяучая,
Мова беларуская мая!
Дратавалі, здзекваліся, мучылі...
Ты жыла і ў працы і ў баях.
Пра цябе, як сонечнае дзіва,
І Купала, ды і ўсе мы снілі сны...
Ад цябе, ласкавай і праўдзівай,
Адракаюцца цяпер твае сыны.
Пра народ мой, церпялівы, працавіты,
Помняць партызанскія лясы...
Хто за намі? Пакаленне прагавітых.
Халуёў я чую галасы.
Я спяваў пра жыта і пра жаўранкаў,
Ненавідзеў акупантаў і прыгнёт,
А сягоння — вялікадзяржаўнікаў,
Што разбэсцілі вялікі мой народ.
Навучылі не рабіць —
Хлусіць і красці.
Дзеці ў школы з іншай моваю бягуць.
Я хацеў, нашчадкі, вас праклясці,
Ды люблю сваю зямлю... і не магу.

(П.Панчанка «Льняная і жытнёвая...»)

Вядучы: У 1956 г. Якуб Колас пісаў: «Беларуская мова параўнальна маладая. Хоць даўно ўжо на ёй гаворыць народ, але як мова навукі, палітыкі, літаратуры яна знаходзіцца ў перыядзе станаўлення. Таму задача нас, інтэлегенцыі рэспублікі, - берагчы мову, вучыць яе, распрацоўваць і пашыраць. Гэта дасягаецца, па-першае, штодзённым яе ужываннем у побыце, на рабоце, у дзяржаўных, грамадскіх і культурных установах». Ці заўважылі вы, наколькі актуальныя гэтыя словы сёння? *Адказы слухачоў.*

Чытальнік: Адтуль, дзе ноччу
Плачуць зоры,
Мігцяць-губляюцца ў вяках,
Яна прыйшла да нас. Ад Бога.
З жытнёвым коласам у руках.
Хрысціў яе касмічны вецер
І, як у свет пусціць, сказаў:
«Чысцей не будзе мовы ў свеце!»
І беларускаю назваў...

(В. Гарністава «Яна прыйшла да нас ад Бога»)

Вядучы: А зараз мы пагаворым пра беларускі фальклор: прыказкі і прымаўкі. Разам з народамі і яго гісторыяй прыказкі і прымаўкі праходзілі доўгі шлях развіцця. Паміралі людзі, адыходзілі ў нябыт старыя прылады працы, з'явы, а многія прымаўкі і прыказкі працягвалі жыць, асвятляючы

дарогу наступным пакаленням сваёй мудрасцю. Ёсць такія аматары прыказак, якія ледзь не кожны свой крок апраўдваюць прыказкаю, ледзь не кожны свой выраз аздабляюць ёю: “Без прыказкі і з лаўкі не зваліцца”. А ці ёсць сярод вас знаўцы прыказак?

Праводзіцца віктарына па беларускіх прыказках і прымаўках.

Вядучы: Загадкі любяць усе. Яны вучаць думаць, развіваць кемлівасць, фантазію. Давайце завітаем “Да бабкі Агапкі па загадкі”.

Агапка: Кожная сялянская хата мае сваю гаспадарку. Калі вы адгадаеце ўсе загадкі, то даведаецеся, хто жыве на маім двары. *Гучаць загадкі пра жывёл.*

Вядучы: З чаго пачынаецца сонечны дзень?.. Вядома, з новай казкі.

Праводзіцца віктарына “Лепшы знаўца казак”.

Вядучы: Слова да слова, слова да слова – гэта бацькоўская родная мова, матчына мова, пяшчотная, чыстая, быццам крыніца, жывая, іскрыстая. Каб белы свет не здаўся вузкім, каб годна жыць паміж людзей, любіце мову - беларускую, любіце з кожным днём мацней. Да пабачэння, сябры! Да новых сустрэч!

Дадатак 3

БЕЛАРУСКАЯ КУХНЯ

Гадзіна беларускай культуры

Афармленне: *беларускі ручнік, сурвэткі, керамічная вазачка, кніга «Беларускі сувенір», паштоўкі «Беларуская кухня», ліст ватмана, маркеры. Экспануецца выстава «Смачна есці» з адпаведным прадметным радам.*

Дзеючыя асобы: 2 вядучыя

Вядучы 1: Добры дзень, госці дарагія!

Вядучы 2: Мы запрашаем вас пабываць на беларускай кухні і даведацца пра любімыя стравы беларусаў.

Вядучы 1: А пачнём мы нашу сустрэчу з конкурсу, тэма якога «Беларуская кухня».

Скажыце, калі ласка, якія асацыяцыі ўзнікаюць у вас, калі вы чуеце слова «беларуская кухня»?

Гучаць адказы прысутных, усё сказанае запісваецца адным з вядучых на лісце ватмана.

Вядучы 2: Адночы ў адной школе вучні вырашылі даведацца, якія стравы беларускай кухні ведаюць іх бацькі. І вось што атрымалася.

Вядучы 1: На 1-м месцы - дранікі, калдуны, бульбяная бабка.

2-е месца занялі мачанка, бліны, зацірка, кашы.

Вядучы 2: На 3-ім месцы апынуліся салаты, супы, халаднік, боршч.

І вось вам наша наступнае пытанне: «Які прадукт уваходзіць у склад практычна ўсіх гэтых страў?»

Вядучы 1: Правільна, бульба!

Вядучы 2: У нас у Беларусі яго называюць «другім хлебам». Аб бульбе складзеныя песні, казкі. Нават ёсць танец «Бульба».

Бульбу варым,

Бульбу жарым,

Бульбу печану ядзім!

Вядучы 1: А як вы думаеце, калі бульба заняла такое важнае месца ў меню беларусаў?

Вядучы 2: Многія лічаць, што бульба - такі ж старажытны прадукт, як, напрыклад, жыта. Нажаль, гэта не так. У Еўропе пра бульбу стала вядома толькі каля 400 гадоў таму назад. А ў Расіі, а значыць і ў Беларусі, яна з'явілася крыху больш за 200 гадоў таму назад.

Вядучы 1: Радзіма бульбы - Паўднёвая Амерыка. Гэта тэрыторыя сучасных дзяржаў Чылі і Перу. Гісторыкі лічаць, што ў перадгор'ях Анд бульбу ўжо вырошчвалі прыкладна 13 тысяч гадоў таму назад.

Вядучы 2: Еўрапейцы даведаліся аб бульбе толькі ў 16-м стагоддзі. Упершыню клубні бульбы патрапілі ў Іспанію і Італію, а затым у Бельгію, Аўстрыю, Германію, Францыю.

Яе вырошчвалі, як дэкаратыўную расліну ў батанічных садах. Людзі былі ўпэўненыя, што клубні атрутныя і таму называлі іх «Чортавыя яблыкі».

Вядучы 1: Дзякуючы Пятру I бульба з'явіўся ў Расіі. Ён даслаў графу Шарамец'еву мяшок бульбы з Галандыі. Верагодна, з гэтага мяшка і пачалося распаўсюджванне бульбы ў Расіі. Ва ўсякім разе, яе пачалі вырошчваць у многіх памешчыцкіх маёнтках.

Вядучы 2: А ў 1765 годзе Сенат выдаў указ аб развядзенні бульбы ў Расіі «Наставление о разведении земляных яблок, называемых потес». Гвалтоўнае ўвядзенне культуры бульбы выклікала незадаволенасць у сялян. І ў некаторых месцах Расіі адбываліся «бульбяныя бунты». Тым не менш, да пачатку XX стагоддзя бульбу прызналі і яна, сапраўды, стала «другім хлебам»!

Вядучы 1: Паслухайце крыху аб міжнародным аспекце бульбяной кулінарыі. Стравы з бульбы ёсць у кухнях ўсіх еўрапейскіх краін. Вось толькі некалькі назваў.

Вывешваецца ліст з назвамі краін і страў.

Чэхія - суп бульбяны са смятанай (змяшанай з мукой).

Польшча - бульбяное пюрэ рознакаляровае (дадаецца жаўток, шпінат і тамат).

Францыя - пюрэ бульбяное з цыбуляй (адварваюцца разам бульбу і цыбулю).

Германія - бульбяныя клёцкі з манкой.

Румынія - катлеты бульбяныя з сырам.

Але, на самой справе, самыя смачныя стравы з бульбы рыхтуюць беларусы!

Вядучы 2: Смачна бульба з саланінай,

Смачна бульба с агурком,

Смачна бульба с каўбасою,

Смачна бульба з селядцом!

Вядучы 1: Прыгадаем адзін з варыянтаў беларускага абеду!

Можна арганізаваць падрыхтоўку страў з загадзя прыгатаваных інгрэдыентаў.

Салат «Мінскі»: бульба і шампінёны (загадзя адвараныя), нарэзаць дробнымі лустачкамі, дадаць нашаткаваную квашаную капусту. Перад падачай на стол салат паліць раслінным алеем, воцатам і пасыпаць цукрам.

Вядучы 2: Пакуль нашы ўдзельнікі гатуюць салату, я раскажу рэцэпт **булёна з калдунамі:** мяса і лук трэба прапусціць праз мясарубку, дадаць спецыі і прыгатаваць фарш. Муку насыпаць горкай, уліць ваду і яйка, замясіць крутое цеста. Лепаць калдуны як і пельмені, але больш буйных памераў - на адну порцыю 3-4 штукі. Гатовыя калдуны на некалькі секунд апускаюць у кіпячую ваду для выдалення мукі, а затым іх перакладаюць ў кіпячы булён і вараць пры слабым кіпенні 5-8 хвілін.

Вядучы 1: У якасці 2-ой стравы мы прыгадаем дранікі. А як яны рыхтуюцца, ведаеце? Хто можа раскажаць?

Удзельнікі распавядаюць.

Вядучы 2: Дарэчы, класічны рэцэпт прыгатавання дранікаў выглядае так: бульбу трэба ачысціць, прамыць і нацерці на дробнай тарцы. У атрыманую масу дадаць соль, муку, усё змяшаць і пячы як аладкі. Гатовыя дранікі падаць са смятанай або малаком.

Смачна?

Вядучы 1: Вельмі!

А зараз мы прапануем даведацца, што такое салата па-катрушніцку!

Для даведкі. Спрадвеку, займаючыся шапавальствам і вандроўным ладам жыцця, падчас промыслу, дрыбінскія шапавалы прыдумалі ўмоўную мову - катрушніцкі лемязень. Лемязень свой катрушнікі-шапавалы ўжывалі толькі па-за домам, у працоўных адлучках, і ніколі не размаўлялі на ім на радзіме. Мова была невядома нават членам сям'і, якія не займаліся шапавальным промыслам.

Устаньце, калі ласка, у круг! Я буду ісці па крузе і казаць такія словы:

кубуля (цыбуля), шкуты (бульба), шмуракі (буракі), галаснік (селядзец), манцей (алей)!

Кожны з вас атрымае назву аднаго з гэтых кампанентаў салаты.

А цяпер прашу слухайце ўважліва! Я кажу слова «кубуля» і ўсё «кубулі» хутка мяняюцца месцамі. Я таксама магу заняць якое вызвалілася месца. Той удзельнік, які застанецца без «месца», становіцца вядучым. Яшчэ адно правіла: «Калі вядучы кажа слова «салата», усе ўдзельнікі гульні павінны памяншацца месцамі! Затым гульня працягваецца.

(Праводзіцца гульня).

Вядучы 2: А цяпер давайце ўспомнім фізіку! Наступная гульня называецца «Броўнаўскі рух». Кожны з вас цяпер стаў атамам. Як вядома, некалькі атамаў - гэта ўжо малекула. Зараз вы будзеце бязладна перасоўвацца па пляцоўцы.

Але, як толькі я скажу, напрыклад: «Малекулы па 3!», Трэба будзе тром гульцам ўзяць адзін аднаго за рукі. Затым я зноў скажу слова «атамы», і вы павінны рукі раз'яднаць, пакуль не прагучыць наступная каманда (па 4, па 5, затым па 2).

Вядучы 1: Такім чынам, у нас утварыліся каманды па 2 чалавекі. Сядайце, калі ласка, па 2!

Вас чакае творчае спаборніцтва. Кожная каманда атрымае лісток і ручку. Вам трэба будзе на працягу 5 хвілін скласці рэкламны тэкст (слоган), прысвечаны бульбе. Скажыце коратка і яркава пра гэты папулярны прадукт!

Не забудзьцеся падпісаць свой твор (прозвішча, імя).

(Праводзіцца конкурс «Рэклама». лепшым камандам уручаюцца прызы).

Вядучы 2: Вядома, беларуская кухня - гэта не толькі бульба вараная, смажаная, печаная і гэтак далей. Гэта яшчэ мяккі, пышны і духмяны хлеб. У асноўным з жытняй мукі. З хлебам ішлі на «радзіны», у сваты, на вяселле. Хлебам-соллю сустракаюць дарагіх гасцей. І на гербе Рэспублікі Беларусь намаляваныя каласы жыта.

Вядучы 1: Да пабачэння, сябры! Любіце і паважайце сваю культуру!

Вядучы 2: Дзякуем за ўвагу!

Заўвага. Калі застаецца час, можна прапанаваць паглядзець паштоўкі «Беларуская кухня» і кнігу «Беларускі сувенір».

Дадатак 4

МАЯ РАДЗИМА — БЕЛАРУСЬ

Інтэрактыўная гульня для вучняў старэйшых класаў

Абсталяванне: праектар/вялікі тэлеэкран, дыпломы для пераможцаў, чыстыя аркушы паперы для членаў журы.

Апісанне гульні: гульня – камп'ютарны аналаг папулярнай тэлевізійнай гульні-віктарыны «Свая гульня». Яна змяшчае 10 катэгорый (імёны, мастацтва, гісторыя, кіно, літаратура, фальклор, музыка, тэатр, навука, прырода), у кожнай з якіх ёсць па пяць пытанняў розных па ўзроўню цяжкасці. Пытанні разлічаны на высокія веды ўдзельнікаў па гісторыі, культуры і літаратуры Беларусі. Гульня «Мая Радзіма – Беларусь» - мабільная, у залежнасці ад пастаўленых мэтай і патрабаванняў, катэгорыя пытанняў і ступень іх цяжкасці лёгка мяняецца. Прыём падачы матэрыялу ў гэтай гульні дазваляе

вядучаму з поспехам рэалізоўваць дыферэнцаваны падыход: кожны з удзельнікаў мае магчымасць выбраць катэгорыю і вартасць («цяжкасць») пытання.

Гульнівае поле

Імёны	100	200	300	400	500
Мастацтва	100	200	300	400	500
Гісторыя	100	200	300	400	500
Кіно	100	200	300	400	500
Літаратура	100	200	300	400	500
Фальклор	100	200	300	400	500
Музыка	100	200	300	400	500
Тэатр	100	200	300	400	500
Навука	100	200	300	400	500
Прырода	100	200	300	400	500

Правілы: 1) фарміруецца некалькі каманд; 2) адна з каманд выбірае катэгорыю і «кошт» пытання ў балах; 3) час для абмеркавання - 30 секунд; 4) калі каманда адказала правільна, то і далей мае магчымасць выбіраць катэгорыю пытанняў; 5) калі каманда адказала на пытанне памылкова, то права адказу пераходзіць да наступнай каманды; 6) калі ўсе каманды адказалі памылкова, то адказ высвечваецца на экране і балы камандам не залічваюцца; 7) у выпадку правільнага адказу каманда атрымлівае колькасць балаў, якая адпавядае «кошту» пытання.

Пытанні да гульні

Катэгорыя «Імёны»

100: Назавіце аўтара, які выдаў адзіны прыжыццёвы зборнік (*Максім Багдановіч*).

200: Назавіце імя ўласніка Крычаўскага палаца (*Рыгор Пацёмкін*).

300: Назавіце вядомага беларускага касманаўта, у гонар якога створаны музей у г.п.Тамашоўка (*Пётр Ільіч Клімук*).

400: Гэты Максім - беларускі паэт, перакладчык, дзяржаўны дзеяч. Назавіце яго «ваеннае» прозвішча (*Максім Танк*).

500: Якога пісьменніка называюць беларускім Вальтэрам Скотам? (*Уладзімір Караткевіч*).

Катэгорыя «Мастацтва»

100: Назавіце помнік абарончага дойдства XIII ст., які знаходзіцца на тэрыторыі Камянецкага раёна Брэсцкай вобласці (*Камянецкая вежа*).

200: Назавіце помнік архітэктуры, унесены ў Спіс сусветнай спадчыны ЮНЕСКА (2000 г.), першым яго гаспадаром лічыцца Сенька

Гедыгольдавіч (1434 г.) (*Мірскі замак*).

300: Назавіце імя вядомага беларускага і французскага мастака – ураджэнца Віцебшчыны (*Марк Шагал*).

400: Як называліся вырабы ручнога ткацтва ў Вялікім Княстве Літоўскім, элемент традыцыйнага параднага мужчынскага строю шляхты? (*Слуцкія паясы*).

500: Назавіце імя берасцейскага ювеліра, які зрабіў копію вядомага Крыжа Еўфрасінні Полацкай (*Мікалай Кузьміч*).

Катэгорыя «Гісторыя»

100: Назавіце колеры сцяга Рэспублікі Беларусь (*белы, чырвоны, зялёны*).

200: З якой гістарычнай падзеяй звязана дата 26 красавіка 1986 года? (*Аварыя на Чарнобыльскай АС*)

300: Назавіце імя і прозвішча нацыянальнага героя Беларусі, кіраўніка нацыянальна-вызваленчага паўстання 1863-1864 гг. (*Кастусь Каліноўскі*).

400: Герб якой дзяржавы апісаў у вершы «Пагоня» Максім Багдановіч? (*Вялікае Княства Літоўскае*).

500: У якім годзе была заснавана Беларуская Савецкая Сацыялістычная Рэспубліка? (*1 студзеня 1919 г.*)

Катэгорыя «Кіно»

100: Назавіце беларускую кінастудыю («*Беларусьфільм*»).

200: Назавіце мастацкі фільм, які быў зняты на тэрыторыі Брэсцкай вобласці ў 2010 г. і прысвечаны падзеям Вялікай Айчыннай вайны («*Брэсцкая крэпасць*»).

300: Назавіце імя савецкага і беларускага акцёра тэатра і кіно, заслужанага артыста Расіі і Беларусі (*Уладзімір Гасцюхін*).

400: Па якім творы Івана Мележа зняты мастацкі фільм, дзе адну з роляў выконвае Дзмітрый Харац'ян? (*Раман «Людзі на балоце»*).

500: Назавіце аўтара і твор, па матывах якога быў зняты мастацкі фільм з галоўнымі героямі Петраком і Сцепанідай (*В. Быкаў «Знак бяды»*).

Катэгорыя «Літаратура»

100: Які псеўданім узяў Іван Дамінікавіч Луцэвіч? (*Янка Купала*).

200: Назавіце аўтара верша «Родныя вобразы» (*Якуб Колас*).

300: Які аўтар друкаваўся пад псеўданімам *Сымон Рэўка з-пад Барысава*? (*Ф. Багушэвіч*).

400: Якому літаратурнаму герою належаць словы: «Што ні кажы, а

жышцё, ужо само па сабе, ёсць радасць, вялікае шчасце, бясцэнны дар»? (*Андрэй Лабановіч, трылогія «На ростанях» Я. Коласа*).

500: Назавіце імя і прозвішча паэтэсы, якую называюць беларускай Марынай Цвятаевай (*Яўгенія Янішчыц*).

Катэгорыя «Фальклор»

100: Як называецца летняя свята, падчас якога шукаюць папараць-кветку? (*Купалле*).

200: Як называўся беларускі народны лялечны тэатр? (*Батлейка*).

300: Як называліся песні, якія спяваліся падчас гукання вясны? (*Вяснянкі*).

400: Назавіце імя галоўнага бога беларусаў, бога грому і маланкі (*Пярун*).

500: Як называўся старажытны традыцыйны жаночы галаўны ўбор усходніх славян, які насілі замужнія жанчыны? (*Намітка*.)

Катэгорыя «Музыка»

100: Назавіце ноты музычнай гамы (*до, рэ, мі, фа, соль, ля, сі*).

200: Назавіце імя і прозвішча вядомага беларускага рэпера (*Сярога / Сяргей Васільевіч Пархоменка*).

300: Які музычны інструмент стаў назвай аднаго са зборнікаў Янкі Купалы? (*Жалейка*.)

400: Назавіце аўтара слоў і выканаўцаў песні «Па-над белым пухам вішняў» (*сл. М. Багдановіча; выкан. Жанет, В. Алешка, Г. Шаркунова*).

500: Назавіце сучасны беларускі гурт, які выконвае песню «Тры чарапахі» (*NRM*).

Катэгорыя «Тэатр»

100: З чаго, паводле слоў К. Станіслаўскага, пачынаецца тэатр? (*З вешалкі*).

200: Назавіце імя і прозвішча героя вядомай камедыі К. Крапівы, які вывеў новы від жывёлы «свінтус грандыёзус» (*Аляксандр Пятровіч Гарлахвацкі*).

300: Імя якога беларускага пісьменніка носіць Нацыянальны акадэмічны тэатр у Мінску? (*Імя Янкі Купалы*).

400: Назавіце сапраўднае імя і прозвішча К. Крапівы (*Кандрат Кандратавіч Атраховіч*).

500: Як называліся першыя прафесійныя актёры беларускага тэатра, вядомыя з XII ст.? (*Скамарохі*).

Катэгорыя «Навука»

100: Як у беларускай мове называюцца ўстойлівыя спалучэнні слоў? (*Фразеалагізмы*).

200: Як называецца гукавы запіс слоў на пісьме? (*Фанетычная транскрыпцыя*).

300: Як называецца помнік прававой і палітычнай думкі, які стварыў Леў Сапега ў 1588 годзе? (*Статут Вялікага Княства Літоўскага*).

400: Якую назву мае вышэйшая дзяржаўная навуковая арганізацыя Беларусі? (*Нацыянальная акадэмія навук Беларусі*).

500: Якую міжнародную прэмію атрымаў беларускі фізік Жарэс Алфёраў у 2000 г.? (*Нобелеўская прэмія*).

Катэгорыя «Прырода»

100: Назавіце прыродны запаведнік, дзе знаходзіцца рэзідэнцыя беларускага Дзёда Мароза (*Белавежская пушча*).

200: Як называецца прыродны помнік Маларыцкага раёна Брэсцкай вобласці, узрост якога 800 гадоў? (*Пажэжынскі цар-дуб*).

300: Як называецца помнік прыроды і ландшафтнай архітэктуры г. Мінска? (*Батанічны сад*).

400: Назавіце аўтара і яго твор на экалагічную тэму, у якім дзейнічаюць міфічныя істоты: Жалезны Чалавек, Вадзяны бык, Галоска-галасніца (*В. Казько, раман «Неруш»*).

500: Як называецца верш П. Панчанкі, што расказвае пра расліны Чырвонай кнігі? («*Сармацкае кадзіла*»).

ШТО ПАЧЫТАЦЬ пра ГОД КУЛЬТУРЫ?

Рэкамендацыйны спіс

1. 2016 - Год культуры Беларусі : [інфармацыйныя матэрыялы] [Электронны ресурс]. – Режим доступа : <http://www.kultura.by/page/2016-god-kultury-belarus>. - Дата доступа : 15.03.2016.

2. 2016 – Год культуры ў Беларусі : [аб аб'яўленні 2016 года Годам культуры] // Культура. – 2016. – 2 студзеня. – С. 1.

3. Год культуры [в России]— приоритетное направление деятельности библиотек в 2014 году : методико-библиографическое пособие [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.rlib.yar.ru/media/Download/metod/yearofculture2014.pdf>. – Дата доступа : 15.03.2016.

4. Каментарый да Указа ад 28 снежня 2015 г. № 522 [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу : http://president.gov.by/ru/news_ru/view/kommentarij-k-ukazu-522-ot-28-dekabrja-2015-g-12815. – Дата доступу : 06.01.16.

5. Канцэпт для імпульсу : [даклад міністра культуры РБ «Аб выніках дзейнасці ў 2015 годзе і праблемах развіцця сферы культуры ў 2016 годзе»] // Культура. – 2016. – 13 лютага. – С. 4-5.

6. Кононович, Е. Расшифруй свой код : [о масштабном исследовании выявления культурного кода общества] / Евгений Кононович // Народная газета. – 2016. – 22 студзеня. – С. 8.

7. «Культура з’яўляецца фундаментам...» : [уручэнне спецыяльных прэміяў Прэзідэнта дзеячам культуры і мастацтва] // Культура. – 2016. – 16 студзеня. – С. 1.

8. Культурный план : [об утверждении республиканского плана по проведению Года культуры] // Магілёўскія ведамасці. – 2016. – 29 студзеня. – С. 2.

9. Мядзведзеў, С. Сустрэкаемся ля Манюшкі : [Што чакае Мінск у Год культуры] / С. Мядзведзеў, Д. Серадзюк // Звязда. – 2016. – 28 студзеня. – С.1, 4.

10. Надзеі і планы Года культуры : [аб планах на 2016 год] // Культура. – 2016. – 9 студзеня. – С.5.

11. Прыдняпроўскі дьямент : [аб адкрыцці ў Магілёве шэрагу мерапрыемстваў, прысвечаных Году культуры ў Беларусі] // Магілёўскія ведамасці. – 2016. – 11 сакавіка. – С. 5.

12. Рагін, Я. Акцэнтны і мэты пяці гадоў : [дзяржпраграма «Культура Беларусі» на 2016–2020 гады] / Яўген Рагін // Культура. – 2016. – 26 сакавіка. – С. 4.

13. Саўчанка, А. Пра культуру і пра «К» : [гаворка пра культурную прастору : бібліятэчная справа, музеі, мастацтва і г.д.] / Алена Саўчанка // Культура. – 2016. – 9 красавіка. – С. 2.

14. Святлоў, Б. Надзеі і планы Года культуры : [міністр культуры акрэсліў прыярытэтычныя вектары працы] / Б. Святлоў, І. Свірын // Культура. – 2016. – № 2. – С. 5.

15. Сягоднік, А. Год культуры — гэта не толькі праца адпаведных устаноў : гутарка са старшынёй Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу па адукацыі, культуры і навуцы / А. Сягоднік, Н. Юшкевіч // Звезда. – 2016. – 21 студзеня. – С. 1, 4.

16. Чарнякевіч, Ю. Аналіз на перспектыву : з пасяджэння калегіі Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь [Дзяржаўная праграма «Культура Беларусі» на 2011-2015 гады завяршылася: вынікі] / Ю. Чарнякевіч // Культура. – 2016. – № 3. – С. 1, 5.

17. Чарнякевіч, Ю. Дзве (бібліятэкі) у адным (праекце) : [аб аб'яднанні намаганняў НББ і Прэзідэнцкай бібліятэкі ў сумесным праекце па папулярызаванні кнігі і ведаў у рамках Года культуры] / Юрый Чарнякевіч // Культура. – 2016. – 12 сакавіка. – С. 3.

18. Чарнякевіч, Ю. У чаканні Скарынавага юбілею : [кнігазнаўчыя чытанні ў Нацыянальнай бібліятэцы Беларусі «Кніжная культура Беларусі: погляд праз стагоддзі» у рамках Года культуры] / Юрый Чарнякевіч // Культура. – 2016. – 9 красавіка. – С. 3.

19. Шпакава, Ю. Што мы чакаем ад Года культуры / Юлія Шпакава // Літаратура і мастацтва. – 2016. – 15 студзеня. – С. 2.

20. Шчарбачэвіч, Н. Страсці па культуры : [аб задачах у Год культуры] / Ніна Шчарбачэвіч // Літаратура і мастацтва. – 2016. – 12 лютага. – С. 2.

У ДАПАМОГУ БІБЛІЯТЭКАРАМ

Спіс інтэрнэт-крыніц

1. 200 і больш сцэнарыяў на беларускай мове! [Электронны ресурс]. – Режим доступа : <http://www.scenarij.by/index.html>. – Дата доступа : 10.03.2016.

2. Библиоштучки [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://biblioshtuchki.jimdo.com/моим-коллегам-библиотекарям/>. – Дата доступа : 09.03.2016.

3. Классификация мероприятий [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://stavevent.ucoz.com/publ/6-1-0-19>. – Дата доступа : 06.01.16.

4. Креативные формы работы современной библиотеки [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://lib-avt.ru/kollegam/kreativnye-formy-raboty-sovremennoy-biblioteki>. – Дата доступа : 08.02.2016.
5. Массовая и выставочная работа [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://www.chaltlib.ru/articles/Library/spetsialistu/ucheba/shkola_obuchenija_osnovam_bibliotечноjj_professii/zanjatie_8/. – Дата доступа : 08.02.2016.
6. Маркетинговые исследования в социально-культурной сфер [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://www.0zd.ru/marketing_reklama_i_torgovlya/marketingovye_issledovaniya_v.html. – Дата доступа : 21.01.2016.
7. Методика проведения воспитательного мероприятия. Методические рекомендации [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://gigabaza.ru/doc/111198.html>. – Дата доступа : 04.04.2016.
8. Методические аспекты проведения массовых мероприятий [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://phys.bspu.by/static/um/tvorchestvo/index_tvor/tvor_9.pdf. – Дата доступа : 18.01.2016.
9. Порядок проведения культурных мероприятий, финансируемых из республиканского и (или) местных бюджетов [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://statut.by/novosti/943-07-04-2015>. – Дата доступа : 11.04.2016.
10. Сайт Беларускія загадкі (Народныя і літаратурныя загадкі) [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу : <http://belzag.blogspot.com.by/2012/11/blog-post.html>. – Дата доступу : 12.04.2016.
11. Сайт БЕЛТА (Беларускае тэлеграфнае агенцтва) [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу : <http://www.belta.by>. – Дата доступа : 12.04.2016.
12. Сайт БТ (Белтэлерадыёкампанія) [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу : <http://www.tvr.by>. – Дата доступа : 17.03.2016.
13. Сайт «Жывая спадчына Беларусі» – інвентар нематэрыяльнай культурнай спадчыны [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу : <http://www.livingheritage.by>. – Дата доступа : 12.04.2016.
14. Сайт Казкі беларускія [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу : <http://kazki.by/about/>. – Дата доступу : 11.03.2016.

15. Сайт Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу : <http://www.kultura.by>. – Дата доступу : 10.02.2016.
16. Сайт Савета Еўропы [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу : <http://www.coe.int>. – Дата доступу : 22.03.2016.
17. Сайт СТВ (Сталічнае тэлебачанне) [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу : www.ctv.by. – Дата доступу : 11.04.2016.
18. Соціальний маркетинг : підходи і стратегії [Электронны рэсурс]. – Режим доступа : http://mir-solo.ucoz.ru/publ/socialnyj_marketing_podkhody_i_strategii/1-1-0-22. – Дата доступа : 22.03.2016.
19. Специальные PR-мероприятия: виды и специфика проведения [Электронны рэсурс]. – Режим доступа : <http://5fan.ru/wievjob.php?id=45561>. – Дата доступа : 15.03.2016.
20. Спецификация организации детских массовых мероприятий в социально-культурной сфере [Электронны рэсурс]. – Режим доступа : <http://xreferat.com/71/6212-1-specifikaciya-organizacii-detskih-massovyhmeropriyatiiy-v-social-no-kul-turnoiy-sfere.html>. – Дата доступа : 11.02.2016.
21. Сцэнарый мерапрыемства літаратурна-музычнай гасцёўні «Зямля бацькоў – мая зямля» [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу : <http://www.veselka.by/?p=2222>. – Дата доступу : 12.04.2016.
22. Сцэнарый паэтычна-музычнай вечарыны [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу : <http://jem.by/index.php/2011-03-06-12-54-25/176-2013-03-25-15-41-29.html>. – Дата доступу : 12.04.2016.
23. Темы и формы мероприятий к Году культуры [Электронны рэсурс]. – Режим доступа : <http://bograd-web.ru/biblioteka/bibliotekaryam/4004-temy-i-formy-meropriyatij-k-godu-kultury.html>. – Дата доступа : 26.01.2016.
24. Формы PR-мероприятий и промо-акций [Электронны рэсурс]. – Режим доступа : http://www.elitarium.ru/formy_pr_meropriyatijj_promoakcij/. – Дата доступа : 12.04.2016.

«Культура пачынаецца з кнігі»

Метадычныя рэкамендацыі да Года культуры

Складальнік: Л.В. Дзямідава

Рэдактар: М.А. Сакалова

Дызайн вокладкі: Н.А. Барбацько

Тыраж 15 экз.

Надрукавана на прынтары Дрыбінскай ЦРБ

213971, г.п. Дрыбін, вул. Леніна, 39

